

Είδη ελληνοιστικών πόλεων

- Παλαιές πόλεις-κράτη
  - Αυτόνομες πόλεις
  - Πόλεις στη σφαίρα κυριαρχίας των βασιλέων
- Νεοϊδρυμένες πόλεις
- Πόλεις-πρωτεύουσες βασιλείων

Χαρακτηριστικά ελληνοιστικών πόλεων

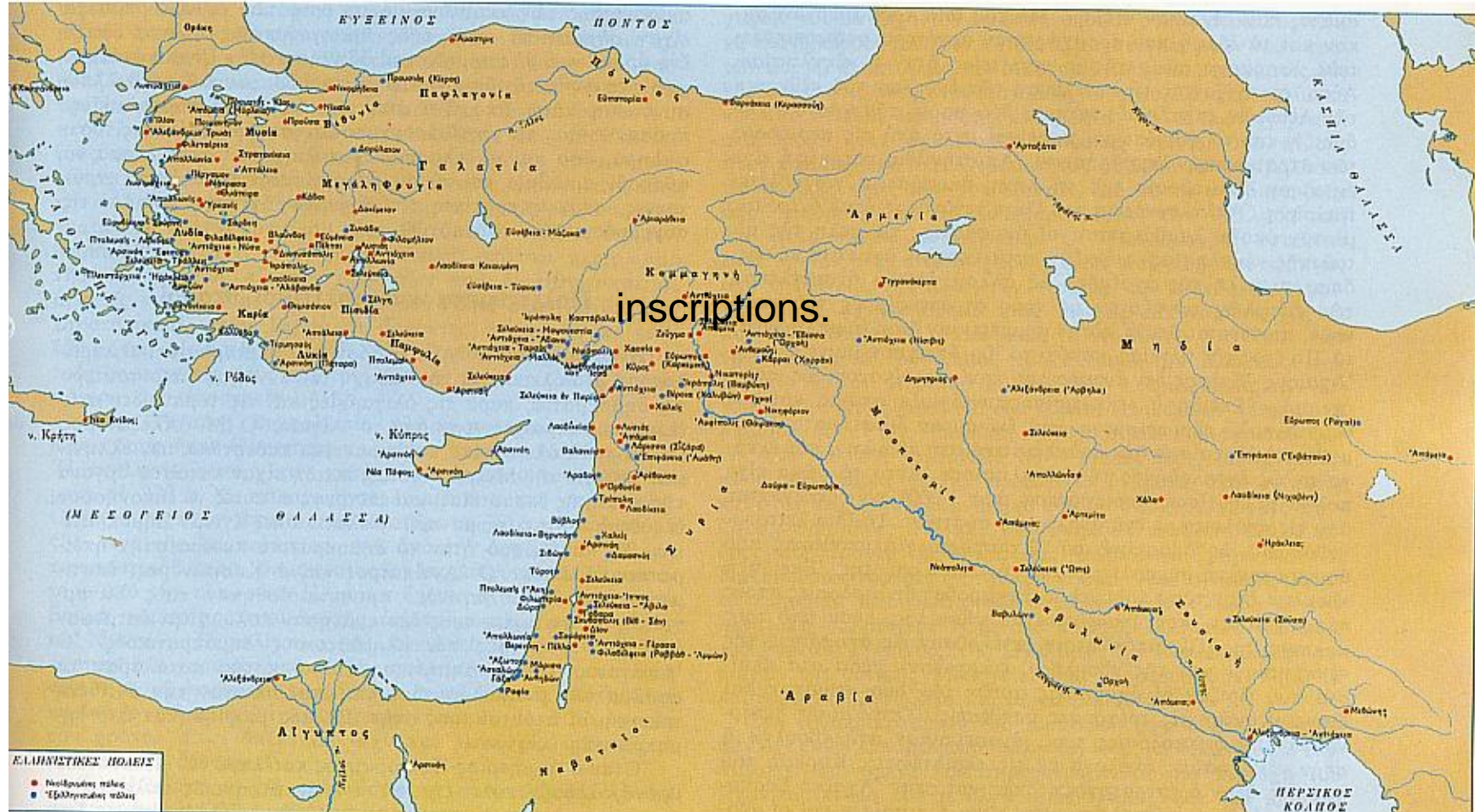
Στοιχεία διαφορετικότητας

- Χρόνος και συνθήκες ίδρυσης
- Γεωγραφική θέση
- Πληθυσμός
- Σχέση με τους βασιλείς

Κοινό υπόβαθρο

- Θεσμοί - πολίτευμα
- Κοινωνική διαστρωμάτωση
- Κτίρια, πολεοδομία
- Τρόπος ζωής
- Δίκτυα σχέσεων

Ελληνικές και εξελληνισμένες πόλεις στην ελληνιστική Ανατολή

Εσωτερική οργάνωση των ελληνοιστικών πόλεων

Συγκεκριμένη εδαφική επικράτεια

Οργάνωση του σώματος των πολιτών σε φυλές και δήμους

Συλλογικά πολιτειακά όργανα

Αξιωματούχοι

Νόμοι, ψηφίσματα

Νομίσματα

Πολίτευμα-Θεσμοί

- Εκκλησία του δήμου
- Βουλή
- Δικαστήρια
- Αξιωματούχοι

Χαρακτηριστικά ελληνοιστικών πόλεων

Στοιχεία διαφορετικότητας

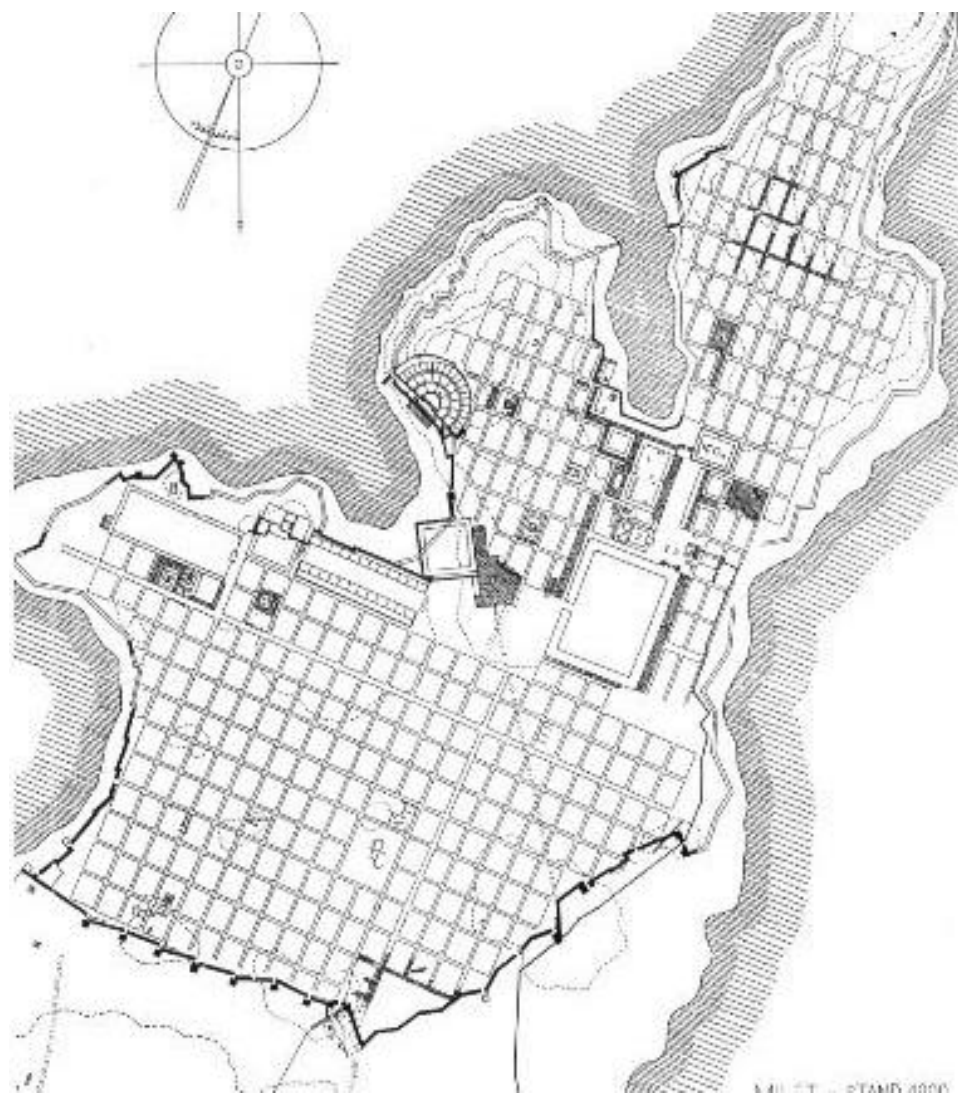
- Χρόνος και συνθήκες ίδρυσης
- Γεωγραφική θέση
- Πληθυσμός
- Σχέση με τους βασιλείς

Κοινό υπόβαθρο

- Θεσμοί - πολίτευμα
- Κοινωνική διαστρωμάτωση
- Κτίρια, πολεοδομία
- Τρόπος ζωής
- Δίκτυα σχέσεων

Πολεοδομική οργάνωση Κτήρια

- Ιπποδάμειο σύστημα
- Κεντρικοί δρόμοι με στοές
- Ανάκτορα (στις βασιλικές πρωτεύουσες)
- Θέατρα, στάδια,
- Γυμνάσια
- Βιβλιοθήκες
- Τείχη

Έφεσος

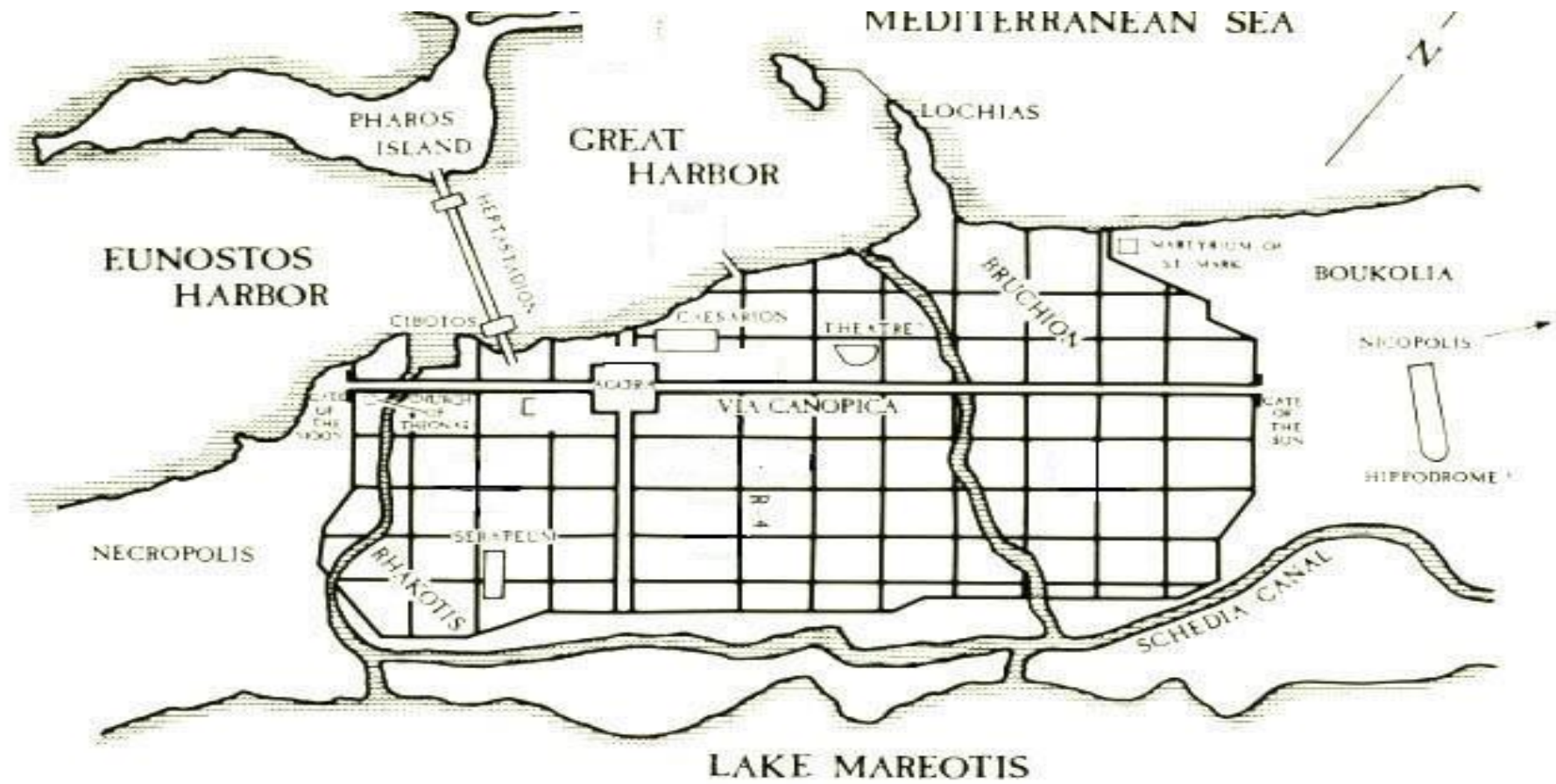
Ηρακλείδης Κρητικός Ι

Ἡ δὲ πόλις *ξηρὰ* πᾶσα, *οὐκ εὐνδρος, κακῶς*
ἐρρυμοτομημένη διὰ τὴν ἀρχαιότητα. Αἱ μὲν πολλαὶ τῶν
οἰκιῶν *εὐτελεῖς*, ὀλίγαι δὲ χρήσιμαί. Ἀπιστηθεῖη δ' ἂν
ἐξαίφνης ὑπὸ τῶν ξένων θεωρουμένη, εἰ αὕτη ἐστὶν ἢ
προσαγορευομένη τῶν Ἀθηναίων πόλις· μετ' οὐ πολὺ δὲ
πιστεύσειεν ἂν τις. ὧδε ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ
κάλλιστον· *θέατρον* ἀξιόλογον, μέγα καὶ θαυμαστόν,
Ἀθηνᾶς *ιερὸν πολυτελές*, ἄξιον θεᾶς, ὃ καλούμενος
Παρθενῶν, ὑπερκείμενον τοῦ θεάτρου, μεγάλην
κατάπληξιν ποιεῖ τοῖς θεωροῦσιν ... *Γυμνάσια τρία*,
Ἀκαδημία, Λύκειον, Κυνόσαργες· πάντα κατάδεντρά τε
καὶ τοῖς ἐδάφεσι ποώδη. *Ἔορταὶ παντοδαπαί* φιλοσόφων
παντοδαπῶν ψυχῆς *ἀπάται καὶ ἀνάπαυσις*· *σχολαὶ*
πολλαί, θεαὶ συνεχεῖς.

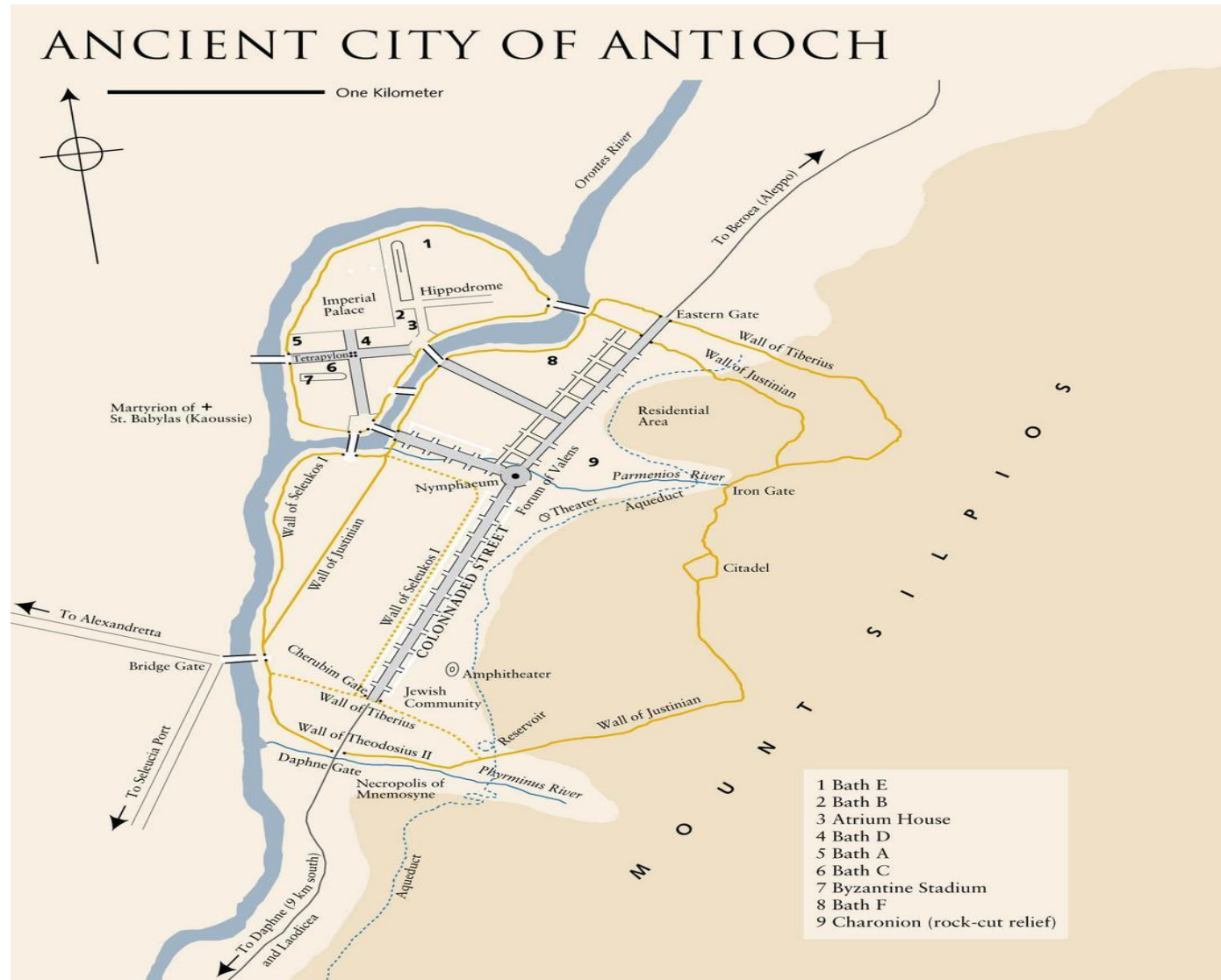
Σχεδιαστική αναπαράσταση της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο

ALEXANDRIA

Αντιόχεια (σχεδιάγραμμα)

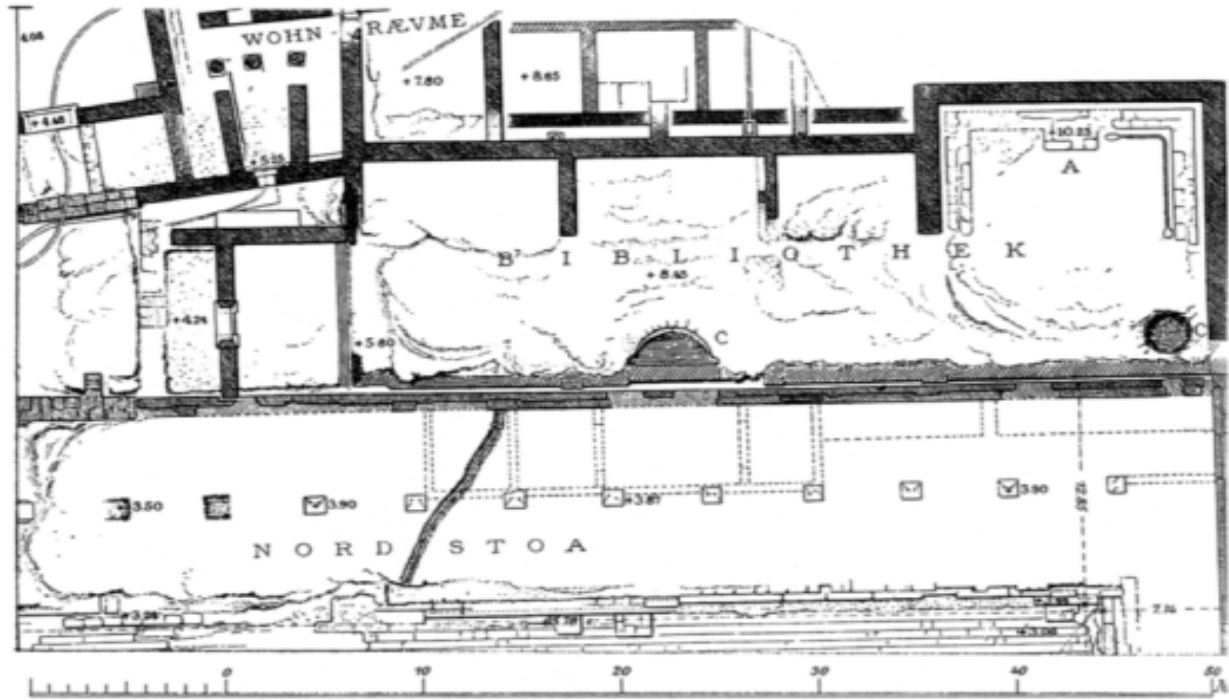

Πέργαμος

Κάτοψη της βιβλιοθήκης της Περγάμου

Ρόδος

Άργος

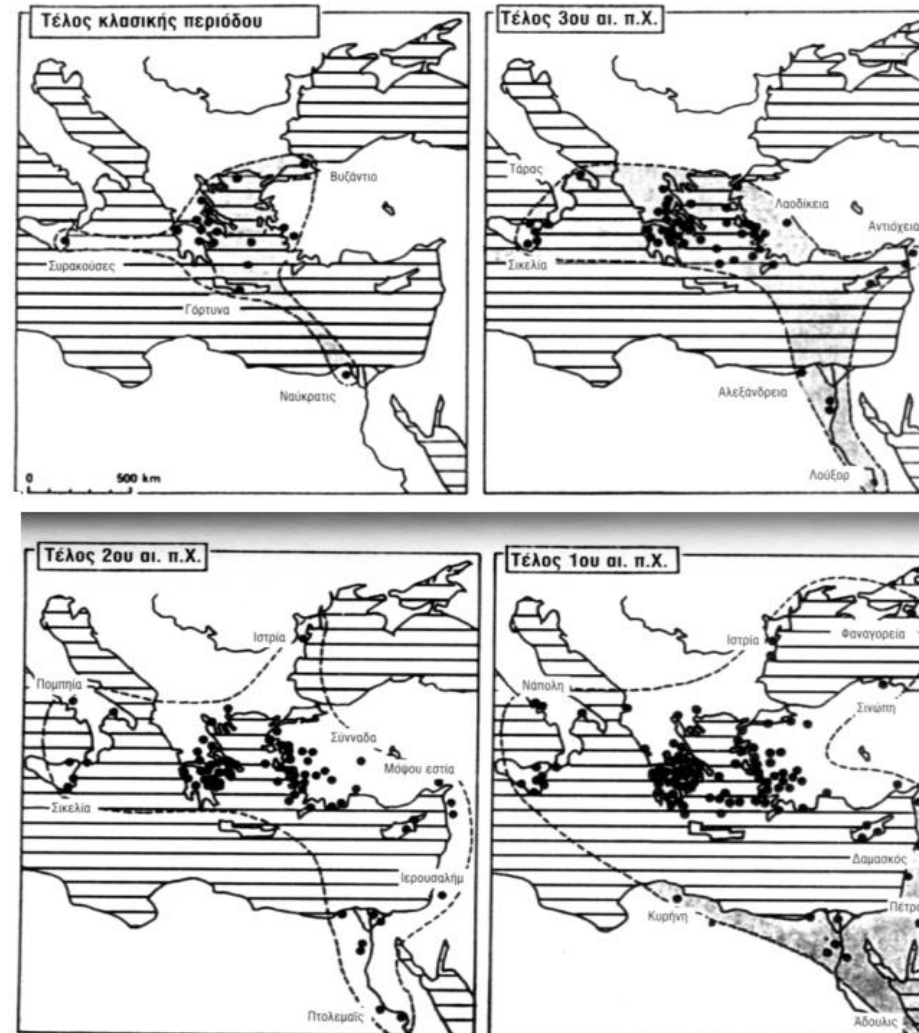
Σικυών

Μεγαλόπολις

Η εξάπλωση των Γυμνασίων κατά την ελληνιστική εποχή

Η εξέδρα του γυμνασίου στο 'Αϊ Χανούμ (2^{ος} αι. π.Χ.)

Επιγραφή από το Ηρώο του Κινέα
Αϊ Χανούμ, 300-250 π.Χ.

IK Estremo Oriente 383-4

ἀνδρῶν τοι σοφὰ ταῦτα παλαιότερων
ἀνάκει[τα]ι ῥήματα ἀριγνώτων Πυθοῖ ἐν
ἠγαθείαι· ἐνθεν ταῦτ[α] Κλέαρχος
ἐπιφραδέως ἀναγράψας εἶσατο
τηλαυγῆ Κινέου ἐν τεμένει.

[ἔπου θεῶ] [νόμῳ πείθου]

[θεοὺς σέβου] [γονεῖς αἰδοῦ]

[ήττῶ ὑπὸ δικαίου] [γνῶθι μαθῶν]

[ἀκούσας νόει] [σαυτὸν ἴσθι] [γαμεῖν

μέλλε] [καιρὸν γνῶθι] [φρόνει θνητά]

[ξένος ὦν ἴσθι] [ἔστῖαν τίμα] [ἄρχε

σεαυτοῦ] **[φίλοις βοήθει] [θυμοῦκράτει]**

[φρόνησιν ἄσκει] [πρόνοιαν τίμα] [ὄρκῳ

μὴ χρῶ] [φιλίαν ἀγάπα] [παιδείας

ἀντέχου] [δόξαν δίωκε] [σοφίαν ζήλου]

[καλὸν εὖ λέγε] [ψέγε μηδένα] [ἐπαίνει

ἀρετὴν] **[πρᾶττε δίκαια] [φίλοις εὐνόει]**

[ἐχθροὺς ἀμύνου] [εὐγένειαν ἄσκει]

[κακίας ἀπέχου] [κοινὸς γίνου] [ἴδια

φύλαττε] [ἀλλοτριῶν ἀπέχου] [ἄκουε

πάντα] [εὐφημος ἴσθι] **[φίλω χαρίζου]**

[μηδὲν ἄγαν] [χρόνου φείδου] [ὄρα τὸ

μέλλον] [ὑβριν μίσει] [ικέτας αἰδοῦ]

[πᾶσιν ἀρμόζου] [υἱοὺς παίδευε]

[ἔχων χαρίζου] [δόλον φοβοῦ] [εὐλόγει

πάντας] φιλόσοφος γίνου] [ὄσια κρῖνε]

[γνοῦς πρᾶττε] [φόνου ἀπέχου] [εὐχου

δυνατά]

[σοφοῖς χρῶ] [ἦθος δοκίμαζε] [λαβῶν

ἀπόδος] [ὑφορῶ μηδένα] [τέχνη χρῶ] [ὄ

μέλλεις, δός] [εὐεργέτας τίμα] [φθόνει

μηδενί] [φυλακῇ πρόσεχε] [ἐλπίδα αἶνει]

[διαβολὴν μίσει] [δικαίως κτῶ] [ἀγαθοὺς

τίμα] [κριτὴν γνῶθι] [γάμους κράτει]

[τύχην νόμιζε] [ἐγγύην φεῦγε] [ἀπλῶς

διαλέγου] [ὁμοίοις χρῶ] [δαπανῶν

ἄρχου] [κτώμενος ἤδου] [αἰσχύνην

σέβου] [χάριν ἐκτέλει] [εὐτυχίαν εὐχου]

[τύχην στέργε] [ἀκούων ὄρα] [ἐργάζου

κτητά] [ἔριν μίσει] [ὄνειδος ἔχθαιρε]

[γλῶτταν ἴσχε] [ὑβριν ἀμύνου] [κρῖνε

δίκαια] [χρῶ χρημασιν] [ἄδωροδόκητος

δίκαζε] [αἰτιῶ παρόντα] **[λέγε εἰδώς]**

[βίας μὴ ἔχου] [ἀλύπως βίου] [ὀμίλει

πράως] [πέρας ἐπιτέλει μὴ ἀποδειλιῶν]

[φιλοφρόνει πᾶσιν] [υἱοῖς μὴ καταρῶ]

[γυναικὸς ἄρχε] [σεαυτὸν εὖ ποίει]

[εὐπροσήγορος γίνου] **[ἀποκρίνου ἐν**

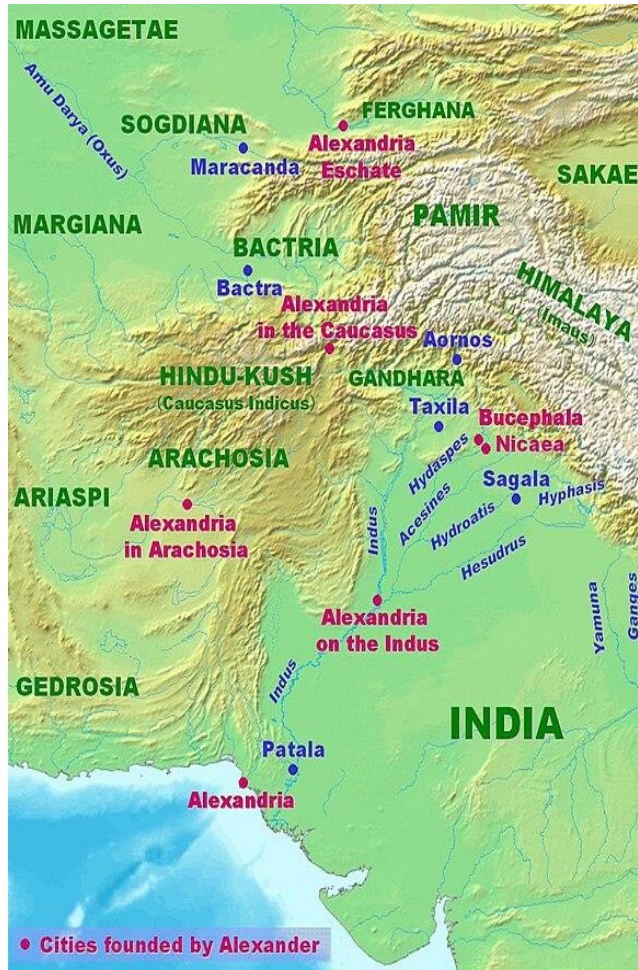
καιρῶ] [πόνει μετ' εὐκλείας] [πρᾶττε

ἀμετανοήτως] [ἁμαρτάνων μετανόει]

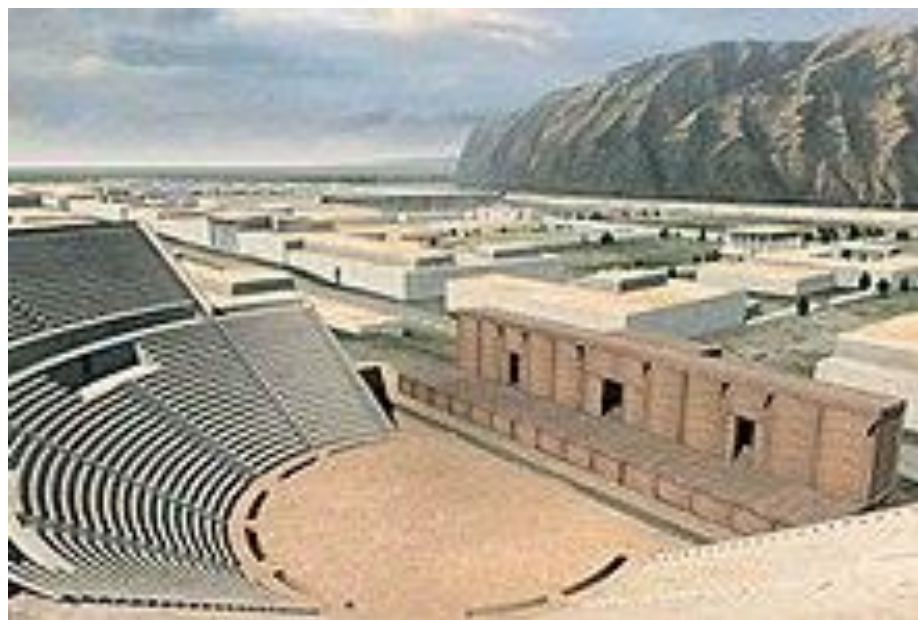
[ὀφθαλμοῦ κράτει] **[βουλεύου χρόνῳ]**

IK Estremo Oriente 384

παῖς ὤν κόσμιος γίνου,
ἡβῶν ἐγκρατής,
μέσος δίκαιος ,
πρεσβύτης εὐβουλος,
5 τελευτῶν ἄλυπος.

Πόλεις κατά την αυτοκρατορική περίοδο

- Μεγάλη ανάπτυξη στην Β. Αφρική και την Ιβηρική χερσόνησο.
- Ίδρυση νέων πόλεων ως municipia και coloniae romanae.
- Διάκριση των υπαρχουσών πόλεων σε civitates foederatae, civitates liberae et immunes, civitates liberae, civitates stipendiariae.
- Την επίβλεψη των πόλεων αναλάμβαναν εκ μέρους της κεντρικής διοίκησης οι curatores civitatis = λογιστές (από την εποχή του Τραϊανού κι έπειτα) και οι correctores.
- Οι πόλεις διευκόλυναν την συγκέντρωση των φόρων.
- Αξιώματα – λειτουργίες.
- Τίτλοι πόλεων: μητρόπολη, νεωκόρος.